

Şâir Âmil Çelebioğlu (Hayrânî)

NEJAT SEFERCİOĞLU*

Aramızdan ayrılışından bu yana kısa bir zaman geçmiş olmasına rağmen, yokluğunu her an artan bir hüzün ve acı ile daima hissettiğimiz rahmetli hocam Prof. Dr. Âmil Çelebioğlu, konusunda zor yetişir bir ilim adamı olduğu kadar iyi bir aile reisi, şefkatli bir baba, dostları için bulunmaz bir sohbet arkadaşı, öğrencileri için gerçek bir yol gösterici ve hoca idi. Kuvvetli dini inançlarının, vatan ve millet sevgisinin, ailesinden gelen hasletlerinin ve insan sevgisiyle dolu gönlünün şekillendirdiği yumuşak, ince, müsamahakâr ve sevecen mizâcı, kendi ifâdeleriyle “baba mesleğini sürdürüp bu devirde daha geçerli olan maddi zenginliğe kavuşmak yerine onu hocalığın, ilim adamlığının zorluklarına ve mahrumiyetine” yöneltmişti. Elbette ki bu seçimde kendisindeki meziyetleri farkedip onu ilim yapmaya teşvik eden büyüklerinin rolü olduğu kadar, güzel sanatlara ve bilhassa edebiyata meyyal rûhunun da büyük etkisi olmuştur. O, edebiyatla sadece bir araştırmacı olarak ilgilenen bir ilim adamı değil, aynı zamanda şiirle de uğraşan bir gönül adamı idi. Yazdıklarını yayınlanmaya, birkaç tanesi hariç, mütevâzi yaratılışı engel olmuştu. O’nun şiirleri, ancak dostlarının nâdiren dinlemek fırsatını buldukları bağlamasından dökülen nağmeler gibi, çok sevdiği ve ömrü-

* Bu yazı daha önce, *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi Âmil ÇELEBİOĞLU Armağanı* (1991-1992, S. 7, İstanbul 1993: 17-51)’nda yayımlanmıştır.

** Prof. Dr., Girne Amerikan Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü, Kıbrıs (*nejatsefercioglu@hotmail.com*).

nün sonuna kadar eksikliğini hissettiğini söylediği doyulmaz dost meclislerinin vazgeçilmez bâdesine benzerdi.

Bu doyulmaz sohbetlerin en şanslı iştirakçisi, onunla uzun bir arkadaşlık dönemi yaşamak fırsatını bulan ve bu mutluluğu yaşayan sayın Nâhid Aybet'ti. Gerek çok kısa da olsa katıldığım sohbetlerindeki ifadelerinden ve gerekse Nâhid Bey'e ithaf edilen şiirlerinden ve nazirelerinden bunu anlamak mümkündür. "Nâhid" mahlasıyla divan tarzında güzel şiirini yazan Nâhid Bey'le beraber İstanbul'un değişik semtlerinde nasıl şiir sohbetleriyle dolu günler geçirdiklerini, o günleri hasretle anarak, sık sık tekrar ederdi.

Yüksek lisans ve doktora eğitimimiz sırasında dinlemek bahtiyarlığımıza eriştiğimiz bir iki gazel, zorla yayınlamaya râzı oldukları bir iki şiir ve karşılıklı mektupların içinde gelip giden birkaç nazire dışında, bir kitabı dolduracak kadar şiiri bulunduğunu duyuyor fakat bir türlü onlara ulaşamıyorduk. Bu şiirlere ulaşmak ancak vefatından bir yıl sonra, bir bayram günü ailece ziyaretine gittiğimiz sevgili hayat arkadaşı Zuhal Hanımefendinin ricalarımızı kabul etmek lutfunda bulunmalarıyla mümkün olabildi. Fakültemiz dergisinin rahmetli hocamızın hatırasına tahsis edilen özel sayısında O'nun şiirlerini tanıtan bir yazı yazmak arzûmuza olumlu cevap veren Zuhal Hanımefendi, çocuklarından sonra hocamızdan kendisine kalan belki de en kıymetli varlıkları, hocamızın elyazısıyla yazmış olduğu şiirlerini ihtiva eden iki küçük defteri bize verdi. Fotokopilerini alıp bir süre sonra kendilerine iade ettim.

Küçük bir cep defteri ve ondan biraz daha büyük bir ajandadan ibaret olan bu iki defter, henüz ele alınmamış olan notlarının arasında başka şiirleri yoksa, şiirlerinin tamamını içine almaktadırlar. Üzerindeki nottan 23 Nisan 1990 tarihinde, vefatından iki buçuk ay önce yazmağa başladığı ikinci defter, şiirlerini temize çekmeğe başladığı defterdir.

"Senin ey yâr serâb olmuş hayalini her akşam
Bulurum ümîyle boşuna ufku seyrettim"

şeklindeki "İstanbul 1952" tarihini taşıyan beyitle başlayan bu ikinci defter,

"Ne bir hâtrâ kaldı

Ne lutfuna işâret
Sâde bir yara kaldı
O zulmuna işâret

Ne olurdu kırmadan
Ayrılıydın güzelim
Hançerini vurmadan
Bir saraydın güzelim”

şeklindeki “10 Eylül 1959” tarihli şiirinde kalmıştır.”Dîvân-ı Hayrânî” adını verdiği bu ikinci nüsha, öyle sanıyorum ki, bir gün yayınlamayı düşündüğü şiirlerinin müsvettesi olacaktı.

“Yıldızlar ve Çiçekler” adını verdiği bütün şiirlerini ihtiva eden küçük cep defterinde yer alan şiirleri ise 1952-1988 yılları arasında İstanbul, Konya, Sivas, Merzifon, Karaman, Bandırma, Ordu, Bursa, Erzurum, Edinburg, Londra, İzmir ve Ankara’da yazdığı şiirlerdir. Bütün şiirlerinin altında en azından yıl kaydı vardır ve kronolojik bir sıra takip etmektedirler. Çoğu hece ve aruz vezniyle yazılmış olan bu şiirlerin içinde serbest vezinle yazılmış bir iki manzume de vardır. Bu nüshanın başında “N.A.” rumuzu taşıyan ve muhtemelen Nahid Aybet’e ait olan,

“En güzel şi ‘r bana dîdâr-ı dildârdır dost”

mısraı yer almaktadır. Daha sonra, yukarıda ikinci nüshanın başında yer aldığını zikrettiğimiz 1952 tarihli beyitle başlayan kendi şiirleri “14 Aralık 1988, Konya ziyareti” notunu taşıyan

“Ağlamak sadece gözyaşları dökmek mi ola?”

mısraı ile son bulmaktadır.

Halk ve Divan edebiyatlarımızın geleneklerine uygun olarak şiirlerinin çoğunda mahlas kullanan Çelebioğlu, “Fakîr, Fakîrî”, “Hayrân, Hayrânî” ve “Âmil” mahlaslarını kullanmış ve sonunda Hayrânî mahlasında karar kılmıştır. Temize çekmeğe başladığı ikinci nüshanın “Hayrânî Dîvânı” adını taşıması da bu mahlasta karar kıldığının bir delilidir.

“Fakîr” mahlasına 1952 yıllarında yazdığı ilk şiirlerinde rastlıyoruz:

“Fakîr” her şey fânî boşuna yazına
 Bunu diyen sensin başkası sanma
 Vefâsız güzeller adını anma
 Birini sevmeden göçüp gidelim”

1954 yılında yazdığı ve “Hafifleme” adını verdiği şiirinde ise “Fakîr” mahlasının üzerine “Hayran” mahlasını yazdığını görüyoruz. Ancak, ikinci nüshada bu mahlas “Fakîr” olarak alınmıştır. Bu da bize bu tarihlerde bu mahlasın tercih edildiğini göstermektedir. Bu şiire “Hayran” mahlası, yazıldığı tarihte değil, daha sonra ilave edilmiş olmalıdır.

1954 yılında yazdığı bir başka şiirinde ise kendi adını mahlas olarak kullandığını tesbit ediyoruz:

“Diyen olacak mı sanırsın Âmil
 Yârânı bırakıp ölümez ölümez”

Vezne göre “Fakîr” ve “Fakîrî” olarak kullandığı mahlasının “Fakîrî” şeklini 18 Şubat 1955 tarihli “Lodos” adlı şiirinde kullandığını görüyoruz:

“Ey “Fakîrî” öyle bir deryâya düştüm çok derin
 Kurtaran yok bî-vefâ uşşâk ağyârım gibi”

1958 yılına kadar bu mahlasları kullanan Çelebioğlu’nun daha sonra karar kıldığı Hayrânî mahlasını ilk defa 8 ekim 1959 yılında yazdığı,

“Dost bilip derdini açtığım kardeş
 Yâri gördün hâlin diyemedin mi
 Yıllardır yanıyor tende bir ateş
 Yâri gördün hâlin diyemedin mi”

mısralarıyla başlayan ve

“Hayrânî dost sanıp inanmış idi
 Sevincinle dâim gönenmiş idi
 Ana ata gibi güvenmiş idi
 Yâri gördün hâlin diyemedin mi”

mısralarıyla biten şiirinde kullanmıştır.

İlk şiirleri 1952 tarihini taşıdığına göre şiir yazmaya 18 yaşlarında İstanbul Erkek Lisesinde talebe iken başladığımız tahmin edebileceğimiz

Çelebioğlu'nun, 1961 yılında bitirdiği İ.Ü. Edebiyat Fakültesindeki öğrenim yıllarında yakından tanıştığı Divan edebiyatı ve rahmetli Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan sayesinde, ilmî çalışmaları yanında şiiri de fazlasıyla ilgi alanına aldığını görüyoruz. Nâhid Aybet Bey'le olan yakın arkadaşlığının da onun şiire ilgi duymasında önemli bir tesiri olduğunu şiirlerinden anlamak mümkündür.

Her şâirin ilk şiirlerinde genellikle şâhit olduğumuz samimi fakat henüz şiiriye kavuşmamış, daha çok manzûme diyebileceğimiz, biraz taklit, biraz özentî izleri taşıyan, biraz kuru, kelime seçimlerinde isabet-siz,vezin ve kafiye bakımlarından da aksaklıklar taşıyan söyleyişler, Çelebioğlu'nun ilk şiirlerinde de tabii olarak vardır:

“Farkına varılmaz baharlar geçer
Aradan vefâsız âşinâ yarlar geçer
Nice kalbi nâr yakıp da geçer
İnsan ömrü sonunda bir kuru yaprak”

veya,

“Gök ağlar supha dek peymân ile meyhânede
Gâh durmaz cûş eder dil lâl çağlar sâki”

yahut da,

“Gün doğmadan bir yanda semâ mest şu anda
Ümmit neye ümmit kafesi bülbüle mahpes”

gibi mısraları, bir şâirin ilk samimi ifâdeleri olmaları bakımından, tenkid oklarına muhatab etmemek gerekir.

Her şâir gibi Çelebioğlu'nun da zamanla, Divan ve Halk şiirimizin dantel gibi örülmüş mânâ yüklü dokusuna nüfûz ettikçe,

“Gizli bir hasretin derdiyle sanki
Her akşam muttasıl kanıyor dağlar
Bağrından yaralı ceylan misâli
Irmak ırmak sessiz kanıyor dağlar”

gibi tablo güzelliğinde güneşin batışını tasvir ettiğini,

“Kırık gönül telleri
Perişan dost elleri
Kâfir tutmuş yolları
Kime idem niyâzı”

mısralarında su gibi akıp gidiveren duygularını bir mâni yumuşaklığı ve âhengiyle dile getirdiğini,

“Gitti ey dil kimi sevdik ise cânan diyerek
Etmedik gerçi şikâyet yüce ferman diyerek”

veya

“Bir âşık-ı mihnet-zedeyim yârımı sorma
Bî-sabr u karârım bana gülzârımı sorma”

yahut da

“Yanmazsa gönül ayrılığın nârını bilmez
Cânânına bîgâne olan vârını bilmez”

gibi aruz veznini ustaca kullandığı, mânâ ve âhenk yönünden de imrenilecek mısralar terennümüne muvaffak olduğunu görüyoruz. Bunların yanında,

“Sürünüp durdukça peşimizde
Otel odaların yorgunluğu
Gizli bir tesellidir içimizde
Özlemlere benzer deniz kokusu”

ve

“Karanlık mağaraların büyüü
Durgun sularda büyür sessizce
Işıkların bitmeyen gürültüsü
Dinlenir eşyâyı öpünce gece”

gibi birçok şâiri kıskandıracak duru bir Türkçeyle yazılmış, güzel hayallerle süslü, oya gibi işlenmiş mısraları da söyleyebilmiş bir şâirle karşılaşabiliyoruz.

Çelebioğlu'nun soyadına yakışır mütevâzî, gösterişten uzak ve aşırılıktan hoşlanmayan, yumuşak ve sevecen tabiatının mısralarına da aksettiğini görüyoruz. Bu mısralara samimi bir mümin, gerçek bir vatan-sever ve millî değerlere düşkün mizâcının da şekil verdiği şüphesizdir. O'nun için "Hayhuyla" boşa geçirilen bir ömür nimet sayılamaz:

"Değmez bu kadar çektiğimiz dost bu minnet
Bir ömrü fedâya verilen hiç ise kıymet
Çek bunca eziyyet feleğin çarkına söv say
Hayhuyla geçen ömrü nasıl saymalı nimet"

Tanrıdan gayrısına bel bağlamak hatadır; çünkü, tanrıdan gayrı her şey geçicidir:

"Tanrıdan gayrıya bağlanmayasn Hayrânî
Devr-i hûbân dem-i âkil dem-i ahmak da geçer"

Bu cihan ağlayıp gülmeye değmez; ancak, insan nefsinin esiridir ve çâresizdir:

"Ağlayıp gülmeye değmez imiş ammâ bu cihan
Nidelim neyleyelim nefsimize olduk esir"

Bu dünyanın derdi ve gamı insan ölmeden sona ermez. Gam sahiplerine bu geçici dünya âhiretin tarlasıdır. İnsan bu tarlada ne ekerse âhirette onu biçer:

"Ölmeden bitmez imiş derd ü gamı dünyanın
Ehl-i gama bu dâr-ı fenâ tarlasıdır ukbânın"

İnsan bu dünyada iken âhireti için hazırlık yapmalıdır ki yarın Hakk'ın huzûruna varıldığında verebilecek cevâbı bulunsun:

"Azığın var mı yarın ahrete burdan ona bak
Ne olur sonra cevâbını ne getirdin dese Hak"

İnsanları kırmamaya, üzmemeye bütün hayatı boyunca özen gösteren ve istemeden kırdığı zaman büyük üzüntü duyan Çelebioğlu, herkesten de aynı inceliği bekler, göremediği zaman çok çabuk ve derinden incinir ama yine de bunu hissettirmemeğe çalışırdı. Çok kırılmışsa üstü

kapalı, zarif îmâlarla yetinirdi. Vefâsızlık ise O'nu en çok kıran davranışların başında gelirdi.

“Bu dünyâda bir kimsenin kimseye
Hakkı yoktur bulunmaya sitemde
Beceren deveyi koyar kümese
Vefâ hayvanda var yoktur âdemde”

şeklindeki mısralarda, onun hiçbir zaman kabaca açığa vurmadığı bu duygularının, mısralarının arasına sıkışıp kaldığını görüyoruz. Bu mısralara rağmen Çelebioğlu'nun mizacı ve inançları kin beslemeye müsait değildir. Vefâ göstermeyenlere de vefâ gösterilmesini, sabrın bütün meseleleri halledeceğini, kendisini bî-vefâ ve pür-hatâ kabul ederek, insanlara daima “hatasız kul olmaz” prensibi ışığında bakmak gerektiğini de ifâdeden geri kalmaz:

“Sen vefâ göster gönül âlem vefâsız olsa da
Vakt olur belki döner zevk u safâya her cefa
Rengine aldanma dehrin yâr u ağyârın dahi
Sabır kıl elbet bulursun derdine bir gün devâ
Kendisinden gayrı şekvâ etmesin bir kimseden
Çünkü Hayrânî dahi hem bî-vefâ hem pür-hatâ”

Bir şiirinde,

“Gönül ahvâlini akıl ne anlar
Gördüğümüz şeyde belki bir sır var
Beyhûde bu isyan beyhûde bu zâr
Bizim dünyâ için hevesimiz yok”

diyen Çelebioğlu, gerçekten bu dünyâyâ bel bağlamayan nâdir insanlardan biriydi. Sabır onun bir başka güzel meziyeti idi. Bu özelliğini,

“Her işin evveli âhiri sabır
Her şeyin bâtnı zâhiri sabır
Etmezse zengini fakiri sabır
Bir kula hakikat zülfü çözülmaz”

mısralarında dile getirirken, gerçeğe ulaşmanın tek yolunun sabır olduğuna da işâret eder ve bize “sabırla koruk helva olur” şeklindeki güzel atasözümüzü hatırlatır.

Gösterişten hoşlanmayan Çelebioğlu, başkalarının kıskançlık ve imrenme duygularını kamçılacak hiçbir şeyi hoş karşılamaz, çocuklarına ve yakınlarına daima gösterişten kaçınmalarını telkin ederdi. "Hafifleme" adını verdiği bir şiirinde insanları sadece kılık ve kıyafetleriyle değerlendiren, kılık ve kıyafetin altındaki gerçek kişiliği göremeyen zihniyeti taşladığı,

"Sözünü sakınmaz Hayrânî bir dem
Nâmerdin lutfunu sayarlar kerem
Kuyruksuz hayvanlar geçinir âdem
İnsanlığa ölçü kılık sanırlar"

şeklindeki mısralarında bu duygularını ne güzel ifâde eder.

O'nun "Hafifleme" adını verdiği taşlamalarında cemiyetin nasıl yavaş yavaş yabancı kültürlerin tesiriyle bozulduğunu, bu bozuluştan ve kendi benliğinden uzaklaşmadan ne kadar huzursuzluk ve sıkıntı duyduğunu görmek mümkündür. Tarihlerine göre yirmi yirmibeş yıl kadar geçmişe ait olan bu şiirler, cemiyetimizin bugünkü hâlini tâ o zamandan gören keskin bir bakışın tesbitleridir.

Zaman azdı diye şekvâ edenler
Dirilip bugünkü ahvâli görün
Helâl haram diye kavga edenler
Dirilip bugünkü ahvâli görün

Gazetenin çoğu fuhşiyat kusar
Genci ihtiyarı cümlesi yutar
Namuslu geçinen sövülse susar
Dirilip bugünkü ahvâli görün

Çalışıp yükselmek palavra bugün
Sözünde durmak mı manevra bugün
Canlı zannettiğin kadavra bugün
Dirilip bugünkü ahvâli görün

Ne çocuklar sayar ana babasın
Ne onlar çekerler evlat tasasın
Tek okusun varsın adam olmasın
Dirilip bugünkü ahvâli görün

Söyledin bir sürü sözü Hayrânî
 Bir çâre buldun mu ilacın hani
 İslâmlık kurtarır ancak cihânı
 Dirilip o zaman ahvâli görün”.

Çelebioğlu'nun İslâmiyeti, kokuşmakta olan insanlığı kurtaracak tek ilaç olarak görmesi, O'nun samîmî bir mümin olmasından kaynaklanmaktadır. Bu meziyetini birçok şiirinde değişik ifadelerle dile getirdiğini görüyoruz.

Gönül, Çelebioğlu'nun birçok şiirinde dertleştiği en samimi dostudur.Âşıklığın en önemli özelliklerinden biri olan dîvânelik, Çelebioğlu'nun gönlüne uygun bulduğu vasıtalarından biridir.

“Nedir ey dil bu figânın deli dîvâne misin
 Sen dahi bâde-i hicrân ile mestâne misin
 Her kulun çektiği kim kendi elinden dâim
 Eyle takdîre rızâ âşık-ı üftâde misin”

Âşığın çektiği sıkıntıların tek müsebbibi de gönüldür. Çelebioğlu'nun gönlünden şikâyetçi oluşu bundandır:

“Bir âşık dil elinden kâfi bunca çektiğim Yârab
 Çeker sînem cefâ ammâ mecalsizdir tenim Yârab”

Gönülü bir kitaba benzeten şâirin, gönül kitabından okumayanların ilim ve tahsil ile uğraşmalarını boşuna emek sarfetmek olduğunu ifâde ettiği:

“Bu ilim bu tahsil boşuna emek
 Gönül kitabından okumadıysan
 Nasîbin sonunda gam keder yemek
 Gönül kitabından okumadıysan”

diye başlayan “Gönül Kitabı” adını verdiği şiiriyle, Yûnus Emre ile kucaklaştığını söyleyebiliriz.

Bir şiirinde,

“Olurmuş beterin beteri gönül
Kapamışız eski defteri gönül
Geçen geçti gayrı boşa da olsa
Keyfine bak terket kederi gönül”

şeklinde gönlüne uasihatla bulunan Çelebioğlu'nun bir başka şiirinde dert ve elemi ârif için bir yol gösterici olarak kabul ettiğini görüyoruz:

“Haline şükreyle hepsi geçer Hayrânî
Dem olur ârife bir mürşid imiş derd ü elem”

Birçoğumuz gibi Çelebioğlu da zaman zaman çocukluk döneminin o saf ve tertemiz hâtîrâlarını özlerken, o güzel günlerimizin kadrini bilmediğimizi,

“Ey kadrini bilmediğim şen çocukluğum
Aradım ben seni eski yollarda
Hâtîrâlar gözümde düğüm düğüm
Köpük köpük hüsrân kalmış ellerde”

şeklinde ifade eder ve o günlere dönmek imkânını bulamamanın hüznünü de dile getirir.

Şiirlerinde çevresiyle, çevresinde olanlarla, bilhassa toplumumuzu kemiren rahatsızlıklarla yakından ilgilenen Çelebioğlu, birçok şiirinde de, çok yakın dostlarının ve sohbet arkadaşlarının görebildiği esprili, şakacı, gönlü sevgi ve aşkla dolu neşeli hâline bürünür. Bu şiirlerinde o doyulmaz sohbetlerindeki sazını eline alan, bir taraftan çalarken bir taraftan söyleyen, güzel fıkralar anlatan, günlük sıkıntılardan arınmış çehresiyle karşımıza çıkar. Şiirlerinin arasında yer alan “Kılıbık Destanı” adını verdiği şiir deböyle bir anın mahsulü olmalıdır.

“Kılıbık ahvâlin edeyim destan
Onların hâlini ağlasın duyan
Allah düşürmesin huysuz kadına
Erkeğin ömrünü eyler o ziyan

Bir kılıbık her dileğin yapamaz
Hanımın emrinden santim çıkamaz
Allâh'ına dahi rahat tapamaz
Kılıbık dayanır dayanmaz cihan

Fazla kazak o da zâlim olur pek
Eksik olmaz evde kavga ve kötek
Şefkat ve merhamet duymazsa erkek
Gönüller olur hep sonunda vîran

Aslında kazaklık değildir makbul
Ne çok sert ve ne de pek yumuşak ol
Dâimâ hayırdır ortası bir yol
Böylece Tanrı da buyurdu ferman

Hayrânî sözünü hitâma erdir
Hakikate libâs-ı mecâzı giydir
Kılıbık sandığın belki de erdir
Sonra sözlerine gücenir yârân”

Hayrânînin hece vezniyle yazdığı şiirlerinde kullandığı dil çok sâde ve bugünkü konuşulan Türkçemizin güzel örnekleridir. Aruz vezniyle yazdığı şiirlerinde, Divan edebiyatımızın geleneklerine uygun olarak daha ağır ve terkiplerle beslenmiş bir dil kullandığı görülür. Gerek vezin ve gerek şiirin muhtevası ile Divan şiirinin özelliklerinin hâkimiyeti yüzünden meydana gelen bu ağırlığın bir kusur sayılmaması gerekir. Kendilerinin hayatta iken tenkidlerine sunduğum gazel denemelerini incelediğim terkipler ve günlük konuşma diliyle yazılmış beyitlere rasladıkça nasıl keyiflendiğini, hatırladıkça, onun da bu ağırlıktan memnun olmadığı kanaatine varıyordum. Bununla beraber aruzla yazdığı şiirlerinin içinde günlük konuşma diliyle yazılmış güzel beyitler de oldukça fazladır. Bu noktada, bir manzûmenin yalnız konuşma diline uygun kelimelerle yazılmasının şiir sayılabilmesi için yeterli olamayacağını, şiirin muhtevâsı ile seçilecek kelimeler arasında sıkı bir bağ bulunması gerektiğini ve âhenk unsurunu da hatırlamakta fayda bulunduğunu ifade etmeliyim.

Rahmetli hocamız Âmil Çelebioğlu'nun şiirleri ile ilgili olarak belki bunlardan daha çok şey yazılabilir. Belki yazdıklarımızı fazla bulanlar da çıkabilir. Kanaatımızca “Hayrânî”nin şiirlerinin asıl önemi “İlmiyle Âmil” bir hocanın, sanatkâr bir ilim adamının samimi duygularının ifâdeleri olmalarıdır.

“Yine dîvânelik esti serime
Bakmaz oldum ilerime gerime
Bilir miyim kimler geçer yerime
Toz olur da rûzgâr ile giderim”

diyerek, bütün dostlarıyla tek tek vedâlaşarak güle oynaya ve karşı konulamaz bir arzû ile gerçek sevgilisine koşarak giden rahmetli hocamızın yazmış olduğu her satırdan, her mısradan öğreneceğimiz, ders alacağımız pek çok şeyin bulunduğu şüphesizdir. Tek arzûmuz, seçerek ve krolonojik sıralarını bozmadan yazımızın sonuna bir kısmını eklediğimiz şiiirlerinin tamamının, kendilerinin koydukları isimle “*Dîvân-ı Hayrânî*”nin, kısa zamanda bir kitap hâlinde yayınlanmasıdır.

HAYRÂNÎ’NİN ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

1

Bir değil bin âh ile sînemde mihmândır elem
(1954)

2

Gider tâbut içinde ol ince [cik] nâzenîn
Bî-haber gidenlerden ardında cenâzenin
(1954)

3

LODOS

Coştı ebhâr ey güzel yâr gönlü nâşâdım gibi
Duyuyor sâhil bu cûşu âh u feryâdım gibi
Dalgalar hiç bıkmadan kumlarla oynarken kıyı
Bî-haber ammâ ne var mahbûb u dîdârım gibi
Âftâb gizlendi hem âb girdi zalâma sehâb
Durdu emvâc oldu bîtâb sanki dermânım gibi
Dindi gönlüm şimdi sensiz ağlarım ben bî-mecâl
Hal perîşân sen de lâl ettin ki düşmânım gibi
Ey Fakîrî öyle bir deryâya düştün çok derin
Kurtaran yok bî-vefâ uşşâk ağyârım gibi
(18 Şubat 1955)

4

Aşkınla harâb hâlim yâ Hazret-i Mevlânâ
 Cevvinle kırık bâlim yâ Hazret-i Mevlânâ
 Dünyâ senin ardından ümmîdle koşarken âh
 Olmaz mısın âmâlim yâ Hazret-i Mevlânâ
 Bilmem neye ağlar dil her gün neye hasretle
 Kurtar benim ikbâlim yâ Hazret-i Mevlânâ
 Ervâhı diriltir nâyın sûr-ı Sirâfildir
 Lutfeyle gel ikmâlim yâ Hazret-i Mevlânâ
 Dergâhına yüz sürmek her dem dilerim heyhât
 Yoktur yarar âmâlim yâ Hazret-i Mevlânâ
 Nâkis diye Âmil hep reddeyleme sultânun
 Bâzâ ile idhâlim yâ Hazret-i Mevlânâ

(24 Aralık 1958)

5

Alları giyersin hep	Giymezsün yeşil aslâ
Beni yakmak için mi	Fakir aşkınla hasta
Uzaktan bakıp gülmen	Sunarsın zehri tasla
Cevreylemek için mi	Hemen ölmek için mi
Ne yersin ne içersin	Giyme sevdiceğim mor
Mavileri giyersin	Âşıkını gel bir gör
Bir ummâna benzersin	Bakıyorsun öyle hor
Beni boğmak için mi	Yere geçmek için mi

Yakışır sana penbe
 Benlerin inci tende
 Yanında durur çanta
 Hemen kaçmak için mi

(12 Nisan 1959)

6

Gözümde inciler dizilir gider
 Sînemde bin elem süzülür gider
 Ben bağrımı taş sanırdım değilmiş
 Bir sözüyle yârın ezilir gider

Âşıkına hiddet revâ mıydı hiç
Ar verecek bu bir sevdâ mıydı hiç
Gönül yırtılacak sayfa mıydı hiç
Oraya derdimiz yazılır gider
(24 Mayıs 1959)

7

Benliğimi kaplayan	Evvel böyle değildim
İçimdeki sızı ne	Birden bire eğildim
Anlarnadım Allâhım	Dost bağında bir güldüm
Alnımdaki yazı ne	Açardım bâzı bâzı
Zehirli devran yeli	Kırık gönül telleri
Bize vuran dost eli	Perişan dost elleri
Nitmeli neylemeli	Kâfir tutmuş yolları
Çekmeye böyle nâzı	Kime idem niyâzı

(17 Mart 1960)

8

DAĞLAR

Gizli bir hasretin derdiyle sanki
Her akşam muttasıl yanıyor dağlar
Bağrından yaralı ceylan misâli
Irmak ırmak sessiz kanıyor dağlar

Bulutlara dağlar nedense küsmüş
Yıllar var göklere selâmı kesmiş
Rüzgârın aklına bir türkü esmiş
Birlikte mâzîyi anıyor dağlar

Renklerin hayâtı bir âna esir
Işıklar dağları öperken erir
Ne yolcusu hâlâ ne bir ses gelir
Sabrı tâ ezelden tanıyor dağlar

(10 Kasım 1961, Tuzla)

9

DENİZ VE AKŞAM

Yabancı ışıkların gölgeleri
 Öpüşürken ürpertili sular da
 Bitmeyen bir bestedir söylediği
 Kıyıların yosunlar ve kumlarla

Ufuklardan süzülen karanlıktan
 Damla damla bir gariplik dökülür
 Durmadan ses vermesi ayrılıktan
 Sahillerin en eski türküsüdür

Sürüklenip durdukça peşimizde
 Otel odalarının yorgunluğu
 Gizli bir hâtrâdır içimizden
 Özlemlere benzer deniz kokusu

(1 Eylül 1963, Ordu)

10

Iztrâbı tatmayanlar ıztrâbı ne bilir
 Gönlü vîrân olmayanlar dil-harâbı ne bilir
 Bir dem olsun yanmayanlar âteş-i firkatte
 Meclis-i vuslattaki zevk-ı şarâbı ne bilir
 Bir esîr-i aşk olanlar mesttirler dâim
 Güftü gûyu hayrı şerri hem sevâbı ne bilir
 Bî-vefâlardan sorulmaz ahd [ile] peyman nedir
 Hak' a îmân etmeyenler dört kitâbı ne bilir
 Sorsalar ahvâlini söyler mi *Hayrânî* hiç
 Ehl-i dilden olmayanlar ol cevâbı ne bilir

(4 Kasım 1963, Karaman)

11

Fânûs-ı hayâl hasret-i cânân ile söndü
Ezvâk-ı melâl sohbet-i rindân ile söndü
Beyhûde imiş bunca sürûr bunca elemeler
Bağ-ı gül-i dem bülbül-i nâlân ile söndü
Âşıklar alır feyzini esrâr-ı fenâdan
Yâd-ı düzehin korkusu efgân ile söndü
Ey dil niye gam sâhib-i mülk olsa da cânım
Fir'avn-ı zaman bir nice isyân ile söndü
Hükm eylese eflâke veyâhut da kul olsun
Bin devlet-i Belkıs da Süleymân ile söndü
Ey sâye-i ân hüsnüne sen olma ki mağrûr
Evsâf-ı cemâlin dil-i Hayrân ile söndü

(31 Aralık 1963)

12

YILDIZLAR VE ÇİÇEKLER

Bir hikâyedir akar dalgın dalgın
Yıldızlardan çiçeklere düş gibi
Geceler geçse de uykusuz yorgun
Gizlice duyarlar sonsuz sevgiyi

Karanlık denizlerden kopup gelen
Bir sırdır ki sessizliklerde uçar
Burcu burcu çiçeklerden dökülür
Her gece bir özlem yeniden açar

Bir ömür ki tamamen hicran dolu
En huzurlu hayatı onlar sürer
Yıldızlar ve çiçekler isyan dolu
Her seherde ölseler birer birer

(13 Şubat 1964)

13

Dem olur her şeye isyân ederiz
 Dem olur şeytana îmân ederiz
 Gülüşüp eğleniyorken birden
 Dem olur yok yere efgân ederiz
 Çekiversek nice bir âh dilden
 Dem olur bülbülü nâlân ederiz
 Bir böcek ezmeye kuvvetsizken
 Dem olur orduyu talân ederiz
 Bilemezsin nicedir derdimizi
 Dem olur zehiri pinhân ederiz
 Bize yâr olmaya bakma zâhid
 Dem olur kim seni pişmân ederiz
 Varmadık kûyine lâkin *Hayrân*
 Dem olur sırrımızı îlân ederiz

(20 Haziran 1964, Konya)

14

Resmimin Arkasına

Ey benim biçâre gölgem dâimâ susmaktasın
 Böyle bensiz hangi davâ hangi dünyâlardasın
 Söyleseydi gözlerin bir dem bütün esrârını
 Anlayan olmaz dilinden sen neye yanmaktasın

(Tahminen 1965)

15

İYDIYYE

-Nâhid'e-

Arz-ı şükrân etmeğe fırsat bulursa dembedem
 Şâirin sermâyesi güftâridir tek neylesin
 Eyleriz Hakk'a niyaz görmeyin hiç bir elem
 Gönlünüzce dâimâ eflâk devrân eylesin

(9 Haziran 1965)

HAFİFLEME

Yıllar yılı ne dolmaları yuttuk
Vatan millet onun bunun adına
En sonunda bir tüy dikip unuttuk
Leylâmızı bir mecn nun adına

Asırlık bir ağaç budandı durdu
Fırtınalar ateşler kasıp kavurdu
Bir türlü doymadı baltası kurdu
Ne ormanlar gitti odun adına

Kuzu gibi kandık ne dedilerse
Ensemizde pişti ne yedilerse
İnkâr bıçağını biledilerse
Kesilmeye hazır tosun adına

Devletin gemisi nutukla gider
Fâizi bonusu bu çarkı iter
Nice bacalardan sefâlet tüter
Kurtuluş vâdeden solun adına

Sahte kahramanlık hamiyyet oldu
Oturup çalışmak eziyyet oldu
Taklitçilik büyük meziyyet oldu
Maymunlar utanır maymun adına

Dinlisi dinsizden nedense korkar
Doğrular eğiriden acz ile  rker
C bbeli c hili tepeden bakar
B -haber olduğu f n n adına

Hacıya hor bakan bitliye hayran
Milyonun hırsızı zengine düşman
Akşam sabah ağzı leş gibi kokan
Kurda şölen verir koyun adına

Aygır mı uygar mı dilimiz kavruk
 Bellekle betikle hâlimiz bitik
 Bir beste var ortada notası bozuk
 Çalıyoruz dâim kanun adına

Fakirin hastası kalır sedyede
 Bizden başka her şey vardır radyoda
 Güler bize denizdeki midye de
 Başımızı şişiren sükûn adına

Kızlar vardır sigaralı eteksiz
 Oğlanlar gezinir saçlı taraksız
 Birkaç nesil yetişti ki köteksiz
 Adetâ şeytân-ı mel'ûn adına

Sabır ile koruk helva olurmuş
 Sabreden derviş [ler] murad almış
 Ümide fukara gönlü [nü] vermiş
 Ne kelekler yendi kavun adına

Huzur yok kimsede bu hâlet nedir
 Bir ölüyü binler eyliyor seyir
 Aranmaz hakikî suçlular kimdir
 Hatalar yüklenir maznun adına

Beyinler uyuştur gürültülerle
 İçimiz boşaldı gurultularla
 Uyanmadık gittik horultularla
 Tarihle oynanan oyun adına

Bir uyansak küffâra yeteriz biz
 Yurdumuzda âh ile gezeriz biz
 Şanlı bir mâzîden bî-haberiz biz
 Denizler kuruttuk yosun adına

Kaybettik benliği asıl bu sebep
Hayrânî uzaktır bize hak mezheb
 Esrârî çekmişiz gafletteyiz hep
 Ayırlık satarız afyon adına

(23-25 Mart 1967, İstanbul)

17

NAMAZ

Kalplere safâdır namaz
Dertlere devâdır namaz
Beyhûde tabîbe gitme
Hastaya şifâdır namaz

Müminlik lafla olur mu
Boş duran bir pul bulur mu
Bu geçit bâkî kalır mı
Tarîk-i âlâdır namaz

Ne sırlar gizlidir onda
Özünle Hakk'a dayan da
Bir kere gel buna yan da
Gör nice sevdâdır namaz

Namaz kılan mahrum kalmaz
Mala mülke hırsa dalmaz
Lak lak ile ömrü solmaz
Âşîka Leylâdır namaz

Şekil sanan ziyandadır
Yatıp kalkan hüsrandadır
Ecri iki cihandadır
Kula vediadır namaz

Hayran gibi âsilere
Yol yitirmiş şakîlere
Ümidi yok zârilere
Hülâsa duâdır namaz

(24 Ağustos 1968)

18

Mütekebbirleri insan diye aldanma gönül
İçi bomboş başağın boynu olurmuş dimdik
Eğilir her şeyin elbet beli buldukça kemâl
Mütevâzî olanın dâim olur boynu bükük

(19 Ağustos 1969, Merzifon)

19

İYDIYYE

-K.Edip Bey'e-

Fakîrâne hakîrâne efendim
Desem bayramınız olsun mübârek
Saâdettir bu Hayrân'a efendim
Gıyâben olsa da destiniz öpmek

(24 Aralık 1969, İrsâli 14 Şubat 1970)

20

Bir derde düşmüşüz yâ Rab
Halden hâle sokar bizi
Nasıl bir bâde içmişiz
Halden hâle sokar bizi

Biter diyip düştük yola
Esir olduk nice kula
Bu sabr u bu sükûn hele
Halden hâle sokar bizi

Ne dünyânın malındayız
Ne zehr ü ne balındayız
Yâr u ağyâr dilinde söz
Halden hâle sokar bizi

Geçer dedik derd ü mihnet
Soldu gitti gül-i vuslat
Bu ayrılık ve bu hasret
Halden hâle sokar bizi

A *Hayrânî* etme kahr
Kahbe felek böyle zâhir
Asıl dostun cefâsıdır
Halden hâle sokar bizi

(14 Mayıs 1970, Cerrahpaşa Hastanesi)

21

Ehl-i aşka sırr-ı cânandır kalem
Kâtibe sermâye-i nândır kalem
Hor görmekten sakın zirâ onu
Mazhar-ı eltâf-ı Rahman'dır kalem
Âh-ı can-sûzuyla bir dem kurusa
Haşredek her an perîşandır kalem
Anlaşılmaz hikmetinden vaslının
Kim midâd içinde giryandır kalem
İstedikçe hâlimiz tahrîrini
Lâl olur ol dem Hayran'dır kalem

(20 Mayıs 1971, İstanbul)

22

NAZİRE*-Nâhid'e-*

Bigânesin amma sana etvârını sorsam
 Sen âşık-ı aşka gelip esrârını sorsam
 Mecnûn ise gönlün dil-i fettâna ezelden
 Ahvâlin anup yârini ağyârını sorsam
 Kimdir o dil-i bî-kese demsâz ü devâfer
 Ey yâver-i can cân-ı elem-hârını sorsam
 Sîmurg misâl bülbül-i nâlân isen ey bâz
 Feryâdını duysam gül ü gülzârını sorsam
 Yıllarca edip âh u figânı susakalmış
 Ol bülbüle bir bir bu demin kârını sorsam
 Beyhûde tüketmiş ise gencîne-i râzı
 Ey bülbül-i hâmûş nicedir vârunı sorsam
 Dünyâya geliş sırrını bir an çözebilmek
 Mümkün değil ammâ sana ızhârını sorsam
 Dönmekte zebân tîğ-i sitemle yine Hayrân
 Üstâda varıp bundaki efkârını sorsam

(18 Temmuz 1971, Erzurum)

23

**Kasîde-i berây-ı üstâd-ı zamân ve pâdişâh-ı
 İklîm-i sühân ve hâce-i sâhib-i ilm ü fen (K. Bilgegil)**

Gül-i sâkî buyurmazsa onu nerden sabâ bulsun
 Eğer aşk olmasa bülbül gönül kimden nevâ bulsun
 Bahar eyyâmıdır şimdi cihan bin şevk ile dolsa
 Gülistânım harâb olmuş nasıl diller safâ bulsun
 Bahar gelmiş velî gökler bulutlardan libas giymiş
 Döker gözyaşların zîrâ bütün yerler sehâ bulsun
 Seri maktû' olup düşmüş güneş bir berzâh-ı kûha
 Kılıçlar şu'lesin çalmış bulutlar kim cezâ bulsun
 Ne yer belli ne gök belli visal mi iftirak mı bu
 Ne demdir ârifan kim nerededir subh u mesâ bulsun

Uyur herkes uyanmaz bunca hengâma zihî gaflet
 Arar rüzgâr kim bîdâr gözler bir duâ bulsun
 Niyâz erbâbı bî sabr u sükûn derd ü belâ ehli
 Tecellî Tûr'u hâk olmuş nasıl aks-i nidâ bulsun
 Hezâr-ı gülşen-i ma'nâ uçup gitmiş gülistandan
 Gül-i ümmîdimiz artık nice neşv ü nemâ bulsun
 Erişmez feyzine hurşîd kerem kânı o deryânın
 Sehâvet sâhili bir an ne mümkün müntehâ bulsun
 Cömertlikte kalır Hâtem yanında bir fakir kemter
 Eder sultan heman ol dem hakîr ü bir gedâ bulsun
 Felâtun tıfl-ı ebcedhân olur ilmin senin görse
 Zamânında rakîb olmaz tarîkında refîk olmaz
 Felek devreylesin böyle Ebû Ali Sinâ bulsun
 Gönül âyînesi öyle mücellâdır muallâdır
 Hicâbı nâbecâdır âfitâb ondan ziyâ bulsun
 Seni methetmek isterdim mürekkep hem kalem âciz
 Senin hüsnüne evsâfı ki ancak evliyâ bulsun
 Bırakmıştır şârâb-ı hasret ü firkat bizi lâhud
 İlâhî ettiğim bir gün bu çarh-ı nâ-sezâ bulsun
 Geçer elbet bu dünyânın gumûmu hem sürûru hem
 Ne hâl ile bulunsak da felek bizden vefâ bulsun
 Sükûn-âlûd görünsek zâhiren ammâ yanardâğız
 Tarâb ehli nasıl bizden derûnî bir sadâ bulsun
 Ne bitmez bir firâkn nâlesinden nâya döndük biz
 Geçen mısır-ı belâmızdan heman yalnız hevâ bulsun

24

Bu meydanda senin kârın değil at sürmek ey câhil
 Bilip haddin çekil bâri kelâmın intihâ bulsun
 Niyâz eyle gönül her dem Cenâb-ı Hakk'a yalvar sen
 Kerem kıl yâ İlâhî gel o sultânım şifâ bulsun
 Gam ikliminde yârân ordusu mağlûb-ı düşmandır
 Şeh-i milk-i sühen oldur bir an evvel devâ bulsun
 Anılmaz oldu *Hayrânî* senin nâmın bu illerde
 O şâhn hüsnünü andın ki güftârın behâ bulsun

(18-19 Mayıs 1972, Erzurum)

25

WALSH'U TANZÎR

Bir fasl-ı hazandır ki ümîd gülleri solmuş
Bülbül nice bir derd ile hem bâlini yolmuş
Ol mahzene her ehl-i güher âşık erişmez
Tâ subha değin eyleyen efgân anı bulmuş
Bilmez elem-i firkatî vuslattaki zevkî
Erbâbı da bir şey diyemez lâl kala kalmuş
Sohbet demi geçmiş mey-i hasretle perîşân
Yanmış ney-i firkat bin âh ile dolmuş
Bîgâne iken âşık-ı nâlân dü cihâna
Fânî bu mekânda ne çıkar kim yüzü gülmüş
Dünyâ daha bin âşık u Hayrân ile dolsa
Mecnun gibi can zor bulunur aşk ile dolmuş

(6 Nisan 1973, Edinburg)

26

GÖNÜL KİTABI

Bu ilim bu tahsil boşuna emek
Gönül kitabından okumadıysan
Nasibin sonunda gam keder yemek
Gönül kitabından okumadıysan

Ya para yapmaktır bütün emelin
Ya kahrın çekersin birkaç güzelin
Elifken bükülür dal olur belin
Gönül kitabından okumadıysan

Veya nâm u şâna doğru koşarsın
Dalkavuklarınla bir dem yaşarsın
Sağını solunu bir gün şaşarsın
Gönül kitabından okumadıysan

Zekâtı kıl-be-kıl hesâb edersin
Kârını gün ü gün kitâb edersin
La yerfen günü olursun nâlân
Gönül kitabından okumadıysan

Hak dersin Hakk için mal veremezsin
 Kapından düşküne el veremezsin
 Sevdâdan bahsetme dil veremezsin
 Gönül kitabından okumadıysan

Bu düğümü *Hayrânî* [hiç] açamazsın
 Aşkın bâdesini sen içemezsin
 Bu candan bu tenden hem geçemezsin
 Gönül kitabından okumadıysan

(Temmuz 1975, Erzurum)

27

Dem olur derd ü keder zevk ile dermâna döner
 Dem olur vuslat-ı cânân sem-i hicrâna döner
 Aldanıp zâhire bağlanmaya değmez ey dil
 Dem olur köşk ü saray mahzen ü zindâna döner
 Sabrdan başka bugün âh elimizden ne gelir
 Dem olur katralar elbet yine ummâna döner
 Serteser kahr ile cevreylese yâr-ı bîdâd
 Dem olur âşık-ı şeydâ der-i cânâna döner
 Nice bir rengine mağrûr olarak gülse bile
 Dem olur bağ-ı cihân gülşen-i vîrâna döner
 Çok mudur gezmemiz ilden ile dîvâne gibi
 Dem olur tâk-ı muallâ dahi Hayrân'a döner

(26 Aralık 1978, Ankara Gazi Mahallesi)

28

KIT'A

Aşksız ömr ü hayâtın yoğimiş ma'nâsı
 Âşıkın aşk iledir âhireti dünyâsı
 Ey gönül korkmayasın âşık olursam diye sen
 Ebedî vuslat olur her dem onun dünyâsı

(8 Ağustos 1978, İstanbul)

29

-Abdülkerim'e-

Ayrılık bir âteş-i nîrân imiş ben bilmedim
Zevk-i dünyâ sohbet-i cânân imiş ben bilmedim
Derbeder gezdim geçirdim ömrümü beyhûde âh
Bî-bekâ vü bî-vefâ devrân imiş ben bilmedim
Çârsû-ı ma'rifette bir meta' arzetmeden
Geldi geçti ömr bir kervân imiş ben bilmedim
Mü'min ü kâfir münâfık zâlim ü mazlûm ile
Dâr-ı dünyâ bir nice meydân imiş ben bilmedim
Atma herdem seng-i ta'nı ey gönül *Hayrânî*'ye
Tâ ezelden ol dahî hayrân imiş ben bilmedim

(2 Ocak 1980, Ankara, Gazi Mahallesi)

30

-Dinleyen, birleyen ve inleyenlerden olan
aşk-ı ilâhî ile yanan, yâni hakîkî yolu
bulan yol eri fetheden gönülleri merhum
ve mağfur *Fethi Gemuhluoğlu* ağabeyimizin
azîz hâtrâsının ilhâmıyla-

Gitti ey dil kimi sevdik ise cânan diyerek
Etmedik gerçi şikâyet yüce ferman diyerek
İçimiz ağlasa da kan elimizden ne gelir
Mest ü nâlân döneriz bir nice meydan diyerek
Bî-vefâ olduğun âhir bize bildirdi felek
Bunca cevr ü sitemi çektirip âsan diyerek
Bir şifâ umduğumuz sevgililer gitti gider
İçirip ayrılığın zehrini derman diyerek
Çok mudur olduğumuz ehl-i figân *Hayrânî*
Gitti zîrâ kimi sevdik ise cânan diyerek

(11 Mayıs 1980. Ankara)

31

Söylesem derdimi kim dinleyecektir bilmem
 Kime baksam görünür derd ile dolmuş âlem
 Ey gönül geç bu cihânın elem ü zevkından
 Böyle yoğrulmuş olup âb u türâb-ı âdem
 Bî-vefâ ömr gelip geçmede rüzgâr misâl
 Yâr-ı bî-dâd ise âteş gibi parlar her dem
 Nice katlanmayalım cevrine elden ne gelir
 Zehrini sundu felek bekler iken biz merhem
 Hâline eyle şükür hepsi geçer *Hayrânî*
 Dem olur ârife bir mürşid imiş derd ü elem

(20 Mayıs 1980, Ankara)

32

Bekleme bir dem gönül sen bî-vefâlardan vefâ
 Herkesin kendince derdi kimden ümmîd-i şifâ
 Yâr u ağyâr ehl-i şiddet fi'l-i devrân pür-sitem
 Her figânın tek cevâbı sâdece aks-i sadâ
 Aşk bâzârında geçmez akçedir dînâr-ı aşk
 Kim verir artık metâ-ı mihr ü aşka bir behâ
 Sen vefâ göster gönül âlem vefâsız olsa da
 Vakt olur belki döner zevk u safâya her cefâ
 Rengine aldanma dehrin yâr u ağyârın dahi
 Sabr kıl elbet bulursun derdine bir gün devâ
 Kendisinden gayrı şekvâ etmesin bir kimseden
 Çünkü *Hayrânî* dahi hem bî-vefâ hem pür-hatâ

(22 ağustos 1980, Üsküdar)

33

Âlemin zevk u safâsı fânidir aldanma hiç
 Hem dahi cevri u cefâsı fânidir aldanma hiç
 Bir ömür ağlar gülersin âkıbet beyhûdedir
 Gördüğün dehrin binâsı fânidir aldanma hiç
 Karşılıksız sen vefâ gösterdin ammâ muttasıl
 Sevdiğin dostun vefâsı fânidir aldanma hiç

İşte geldik işte gittik ey efendim derbeder
 Böyle bir firkat devâsı fânidir aldanma hiç
 Her ne mikdar olsa *Hayrânî* kelâmı gam değil
 Çünkü devrânın behâsı fânidir aldanma hiç

(11 Şubat 1981, İstanbul)

34

ELİFNÂME

- ا Elifden elife döneriz her dem
 ب Belâ meclisinden mestâneyiz biz
 ت Tecerrüd ehlinde ne gezer elem
 ث Sevb ü siyâb atmış dâvâneyiz biz
 ج Cân ile cânânı sen ayrı görme
 ح Hâlini haddini unutup durma
 خ Hâtır-şiken olup gönüller kırma
 د Definelere saklı vîrâneyiz biz
 ذ Zevk-i mey-i aşkı içenler bilir
 ر Reh-i pür mihneti geçenler bilir
 ز Ziyân u kârını ölçenler bilir
 س Sâkî ve mestâne meyhâneyiz biz
 ش Şerr u şur misali kaçıp şöhretten
 ص Salamadık nefsi bâğ-ı kesretten
 ض Zaîf ü garîbiz derd-i firkatten
 ط Tâlib-i tabîb ü cânâneyiz biz
 ظ Zulmette ve nurda elif-be'deyiz
 ع Âşıkız Leylâyız kadeh ü meyiz
 غ Gayrımız aynımız aslında neyiz
 ف Fâş-ı künt ü kenze bahâneyiz biz
 ق Karada ve suda yol olduk durduk
 ك Kenarda sel dağda bel olduk durduk
 ل Lâle ateş diken gül olduk durduk
 م Meydân-ı sûrette efsâneyiz biz

ن Nûrunu sakın nâr eylemiyesin
 و Varlıkta yokluğu heylemiyesin
 ° Hây u hûya gönlün peylemiyesin
 ل Lâmekân elinde dürdâneyiz biz

ى Yeter artık sözün vermesin keder
Hayrânî bu kelâm niceye kadar
 Bir vefâ ehlini görünce meğer
 Bir türlü dolmayan peymâneyiz biz
 (1980, ? Ankara)

35

-Sevgili kızım *merhûme Âdile Çelebioğlu'nun*
 (1967-1980) *illhâmiyle-*

Bir âşık -ı mihnet-zedeyim yârımı sorma
 Bî-sabr u karârım bana gülzârımı sorma
 Kaybetmiş iken kendimi firkat denizinde
 Nerden bileyim yârımı ağıyârımı sorma

Feryâd ile sarfeylemişim ömr-i azîzi
 Ey baht-ı siyehkâr nedir kârımı sorma
 Bî-derd olan âdem gönül ahvâlini bilmez
 Bir özge yanan dildeki bu nârımı sorma
 İzâh edemem hâlet-i *Hayrânî*'mi bir dem
 Gelmez dile gönlümdeki esrârımı sorma
 (31 Aralık 1981, Ankara)

36

Yanmazsa gönül ayrılığın nârını bilmez
 Cânânına bigâne olan vârını bilmez
 Hayret edecek bunda ne var ey dil-i nâlân
 Bî-derd olan er ayrılığın zârını bilmez
 Tâñ eyleme sarf eylese can nakdin âşık
 Bâzâr-ı mahabbette gezen kârını bilmez
 Çok görme gönül yandığımız boş yere her dem
 Gül aşkına bülbül kül olur hârını bilmez

Firkat danizinde nicedir yüzmede Hayrân
Serмест olup ağyârını hem yârini bilmez

(14 Aralık 1982, Konya)

37

-Nejat Sefercioğlu'nun "gezer"
redifli gazelini tanzîr-
Gönlümüz bir nice demden beri mestâne gezer
Sûretâ dense de âkıl yine dîvâne gezer
Ayrılık derdi ve sevdâ ateşiyile yanalı
Bilmeden kendini meyhâne-be-meyhâne gezer
Çok mudur gönlümüzün olduğu dâim serмест
Nice bir aşk ile almış ele peymâne gezer
Ne kadar eylese âbâd onu devrân-ı felek
Düşünüp âkibetin âh ile vîrâne gezer
Dost u düşmân ne desen anlayamaz *Hayrânî*
Kimi yoksul dolanırken kimi şâhâne gezer

(11-12 Mart 1983, Göztepe-İstanbul)

38

-Nejat'a nazîre gazel-
Bir hâlete düştük biz o sultânı unuttuk
Sultânı değil tek yüce Rahmân'ı unuttuk
Âh eyleyerek uğruna hem verdiğimiz can
Bîgâne olup bir nice cânânı unuttuk
Her yaptığımız nefsimize hoş görünürken
Mecnûna dönüp akılı ve şeytânı unuttuk
Haşmetle doğarken meh-i tâbân gibi gökte
Bin nâz ile yerlerde Süleymân'ı unuttuk
Çok görme gönül sen dahi ağyâr ile yârin
Bir gün gele derlerse ki *Hayrân'ı* unuttuk

(18 Nisan 1986, Ankara Fuzûlî Semineri dönüşü yolda)

39

-Nejat Sefercioğlu'na-

Geldi geçti sefer etmekle ömür
 Seferîyim seferîyim seferî
 Ebedî feyze olurdu nâil
 Olabilsem reh-i Hakk'ın neferi

(14 Şubat 1986, Ankara)

40

Hüseyin'i sevmek varken	Yol uzun ömür kısa
Gayriye sövmek neden	Her gün yeni bir tasa
Gönüller almak varken	Eğri düzelmez ise
Dil ile döğmek neden	Doğruyu eğmek neden

İnsan yapan insanı
 Olmamaktır murâî
 Aba altı *Hayrânî*
 Göstermek değnek neden

(30 Mayıs 1986, İzmir III. Milli Halk Edebiyatı Kongresi)

41

KARAMAN'I ZİYARET III

Yıldan yıla çöküşünü seyrettim
 Kendime aynada bakarmış gibi
 Yollarda yaşını silmek istedim
 Sanki çeşmelerin akarmış gibi

O eski bahçeler târümâr olmuş
 Değişmiş çehreler nice kâr olmuş
 Hisar mahallesi boş mezâr olmuş
 Uzağından geçtim korkarmış gibi

Duymak için sesini hatıralarda (kavaklarda)
 Yağmurlu yollarda çamurda karda
Hayrânî dolaştım boş sokaklarda
 Belki bir âşinâ çıkarmış gibi

(Mayıs 1987, Karaman)